

A VIZUÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ ALKOTÓI RÉSZKÉPESSÉGEINEK ONLINE MÉRÉSE ÉS FEJLESZTÉSE 5–8. ÉVFOLYAMON

T-7

Biró Ildikó

Szegedi Tudományegyetem, Művészeti Intézet

Kulcsszavak: vizuális kommunikáció; alkotói rész képességek; online mérőeszköz

A kutatás a vizuális kommunikáció kompetenciaszerkezetének feltárását célozta meg, amely korunk vitathatatlanul legfontosabb vizuálisképesség-csoportja. További célom volt olyan játékos digitális mérőeszköz kidolgozása, amelynek segítségével a vizuális kommunikáció négy alkotói rész képessége mérhető 5–8. osztályos (11–14 éves) tanulók körében. A kutatás elméleti keretét a vizuális kommunikáció érzékszervi alapjai, érzékelési elmélete, valamint azoknak a vizuális közlésben betöltött szerepe adta. Szakirodalmi feltárás alapján meghatároztam a vizuális kommunikáció alkotói kompetenciáit, elveit és elemeit. A vizsgálat figyelembe vette a vizuális képességek mérési gyakorlatát nemzetközi és hazai viszonylatban, a klasszikus és a kortárs képesség-modelleket, valamint a vizuális kommunikáció tantervi kereteit a magyar vizuális nevelésben. Mindezek alapján alakítottam ki a vizsgálni kívánt alkotói rész képességek rendszerének négydimenziós modelljét: komponálás síkban, absztrakció, szimbólum-alkotás és modalitásváltás. A konstruktumok mérését célzó feladatok kidolgozása egy hosszabb, több pilot mérést is tartalmazó fejlesztési folyamat eredményeként valósult meg. A GeoGebra Notes alkalmazásban végzett nagymintás mérés alapját képező kismintás vizsgálatok adatainak elemzése klasszikus (pl. hagyományos tesztelméleti mutatók, különböző tulajdonságú [nemek szerinti bontás – diákok teljesítményének összehasonlítása]) statisztikai módszerekkel valósult meg. A nagymintás mérés során ezek valószínűségi tesztelméleten alapuló (egy- és többdimenziós személy/item térképek), valamint strukturális egyenleteken (a vizsgált konstruktum dimenzionalitás-vizsgálatán) nyugvó elemzésekkel egészültek ki. A kutatás egyik legfontosabb eredménye annak bizonyítása, hogy a vizuális képességek hiteles értékelése elvégezhető a 11–14 évesek vizuális nyelvének autentikus használatát szimuláló digitális tesztek segítségével is. Sikertült kidolgozni olyan magas minőségű, megbízható online tesztrendszert, feladatbankot, amely alkalmas a vizuális kommunikáció néhány rész képességének felső tagozatos diákok körében történő iskolai mérésére. Az eredmények megerősítették a vizuális kommunikáció alkotói képesség-elemeinek előzetesen kialakított négydimenziós elméleti modelljét. Eredményeim hozzájárulnak a Közös Európai Vizuális Műveltség Referenciakeret és a Magyar Vizuális Framework modelljeinek továbbfejlesztéséhez is. Ezáltal segítik a vizuális tanulás és a képekben rejlő ismeretátadási lehetőség célzottabb integrálását az oktatási programokba az egyre inkább képek által dominált világban.